Az utolsó erdélyi talléravató

EGYETEMI ÚJSÁG VIII.9. (2006)

Az egyik szeptembervégi hajnalon autóbusz indult a Szent István Egyetemrõl Csíkszeredába, hogy az utolsó közös ünnepen, a talléravatón együtt ünnepeljük egy szép, alkotó korszaknak a lezárultát. De elõbb egy pár szót az elõzményekrõl.

A történelem hatalmas folyamában, a népek, birodalmak történetében kivételesen szerencsések azok a generációk, akiknek sorsa összekapcsolódik a nemzetével, emlékük fennmarad az idõ rostáján. Nekünk - középkorúaknak és idõsebbeknek - akik megértük a szovjet birodalom összeomlását, a rendszerváltást, megadatott, hogy ilyen csillagszóró idõszak részesei legyünk.

A rendszerváltás a nemzet magára találásának az ideje volt. A durva asszimilációs törekvéseknek kitett kisebbségi sorban élõ magyarságnak - a Székelyföld, a Palócföld, Bácska, Kárpátalja lakosságának - az anyanyelv, a himnusz, a nemzeti jelképek szabad használata katartikus élményt jelentett. Az öröm azonban nemcsak az övéké volt, hasonló érzésekkel élte meg a lelki felszabadulást az anyaországi magyarság is. Az utazás, a baráti, testvér-települési, testvér-intézményi kapcsolatok lehetõsége minden jóérzésû magyarban tettvágyat ébresztett. Az anyaország és a kisebbségek felfedezték egymást.

Ennek a folyamatnak volt része a határon túli magyar diákok részérõl megfogalmazódott igény, hogy magyar egyetemre, fõiskolára járjanak. A számos hamvába holt kezdeményezés közül ez az óhaj jórészt megvalósult.

A felsõoktatásnak ezt a nemzeti kiteljesítését Csíkszereda és Gödöllõ indította el. Tizenhat és fél évvel ezelõtt 1990. március 13-án tizenhárom székely érkezett a gödöllõi egyetemre, hogy segítséget kérjenek erdélyi magyar fiatalok magyarországi továbbtanulásához. S bár korábban több helyen elutasításra találtak, itt meleg fogadtatásban részesültek, kivétel nélkül mindenki - a rektortól a gépkocsivezetõig - segítségükre sietett. A gödöllõi példát követve hamarosan százszámra, ezerszámra érkeztek a fiatalok Magyarországra, a kihelyezett, határon túli kurzusokra, tanfolyamokra örömmel indultak az itthoni oktatók.

A csodálatos pioneer évek mindannyiunknak meghatározó emlékei maradtak. Közben öregebbek lettünk, sok álmunk szertefoszlott határon innen és túl, de lelkünket áthatja az a tudat, hogy mi megtettük, amit megtehettünk.

Miközben buszunk a Királyhágó emelkedõjével küszködött, vegyes érzések kavarogtak bennünk. Örömmel töltött el az újabb találkozás tudata, de némi szomorúság is volt a szívünkben, hiszen az utolsó talléravatóra mentünk. Borús hangulatunkat enyhítette, hogy ez a másfél évtizedes korszak nem múlik el véglegesen, csak átalakul, mássá válik. Az erdélyi magyarságnak idõközben önálló magyar nyelvû egyeteme lett, amely kiváló tanári oktatói gárdájával alkalmas arra, hogy átvegye tõlünk a feladatot.

Amikor a Segítõ Szûzanya Gimnázium dísztermében átadtam a taláros diákoknak az ezüsttallérokat, és láttam a szülõk, rokonok, barátnõk, barátok szemében a büszke öntudatot, bizonyos voltam abban, hogy a gödöllõi tanárok tizenöt esztendõs munkája még évtizedekre kihat. A fiatalok kaptak valamit tõlünk, amit a helyi oktatási rendszerben nem kaphattak volna meg. Megkapták azt a tudatot, hogy az anyaország igenis felelõsséget érez irántuk.

Abban az ünnepi percben eszembe jutattak azok, akik a legtöbbet tették ezért a kapcsolatért, s akik már nem lehetnek közöttünk. Dr. György Antal, Tóni bácsi, aki talán a legtöbbet fáradozott az ügy érdekében, s László Pál, Csíkszereda egykori polgármesterére, aki székely harisnyában vezette azon a márciusi napon a székely küldöttséget hozzánk. A hazai munkatársaim közül dr. Vinczeffy Zsoltnak köszönöm a munkáját, és érdekes, olvasmányos könyvét, amit errõl a misszióról írt. A kiadványban meghökkentõ statisztikai adatokat találunk. Másfél évtized alatt 29 millió kilométert utaztak a programban részvevõk, 130 ezer konzultációs órára és 96 ezer vizsgára került sor. A több mint 400 tantárgy oktatásában 477 magyarországi tanár és 203 külhoni konzulens vett részt. A vendégéjszakák száma 186 ezerre rúg. Ennek az oktatási nagyüzemnek háromnegyedét a Pro Agricultura Hungariae Alapítvány szervezte, finanszírozta.

A talléravató, majd a kedves vacsorát követõen azzal búcsúztunk csíkszeredai barátainktól, hogy az utunk szétválik, de hisszük, hogy egyszer majd újra összeér. A Szent István Egyetem nem kevesebbet tûzött ki célul, minthogy a magyar vidék egyeteme legyen. Mi a magyar vidék? Mindaz, ami a fõvároson kívül van. Ahogyan a rómaiak nevezték az örök városon kívül esõ vidéket, egészen a távoli provinciákig: extra muros, a városfalon túl.

A városfalon túl van a Pest határában lévõ Csömör, és túl van Gyimesbükk is, vagy a csángó falvak. A vidéki sors közös. Nekem egykor a baranyai Almamellékrõl indulva ugyanazt a fájdalmas - felnevelõ közösségemtõl való - elszakadást kellett átélnem, amit a boldogulását keresõ székely, vagy csángó diák érez.

A magyar politikai és kulturális elit elfeledkezett a vidékrõl, nehezen tekint át a városfalon. Pedig át kell tekinteni, egymás tekintetét kell keresni, s magunknak kell megteremteni tekintélyünket, társadalmi elfogadottságunkat. Ha mást nem, azt megtanulhattuk az elmúlt évtizedben, hogy csak önmagunkra számíthatunk.

A szakmai ismereteken túl egy agráregyetemnek tudatosítania kell a diákjaiban, hogy nem csupán szakmát kapnak a kezükbe, hanem hivatást. Fogyó, sorvadó falvak képviseletét, még körvonalaiban sem látszó régiók megteremtését, csodás természeti és néprajzi értékek megóvását, a kulturális örökség védelmét. Ehhez a hatalmas feladathoz összefogásra, stratégiai gondolkodásra van szükség, amely bizonyosan újra összefûz bennünket.

Dr. Villányi László

dékán